

I

(Įstatymo galią turintys teisės aktai)

SPRENDIMAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS Nr. 1093/2012/ES

2012 m. lapkričio 21 d.

dėl Europos piliečių metų (2013 m.)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 21 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

(1) Sąjunga remiasi nedalomomis ir visuotinėmis vertybėmis: žmogaus orumu, laisve, lygybe ir solidarumu ir grindžiama demokratijos ir teisinės valstybės principais. Valstybėms narėms tai svarbiausi principai visuomenėse, pasižyminčiose pliuralizmu, nediskriminavimu, tolerancija, teisingumu, solidarumu bei moterų ir vyrų lygybe. Kiekvienam Sąjungos piliečiui suteiktos teisės, numatytos Europos Sąjungos sutartyje (toliau – ES sutartis), Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ir jis turėtų jomis naudotis;

(2) 1993 m. Maastrichto sutartimi buvo sukurta Sąjungos pilietybės samprata. 1999 m. Amsterdamo sutartimi ir 2009 m. Lisabonos sutartimi buvo dar labiau sustiprintos su Sąjungos pilietybe siejamos teisės. 2013-aisiais bus minimos dvidešimtosios Sąjungos pilietybės sukūrimo

metinės. Lisabonos sutarties 1 straipsnio 12 punkte ir 2 straipsnio 34 punkte (dabar ES sutarties 9 straipsnis ir SESV 20 straipsnis) nustatyta, kad kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, yra Sąjungos pilietis, kad Sąjungos pilietybę papildo, o ne pakeičia valstybės narės pilietybę ir kad Sąjungos piliečiai turi Sutartyse numatytas teises ir pareigas. Lisabonos sutarties 2 straipsnio 35 punkte (dabar SESV 21 straipsnis) įtvirtinta Sąjungos piliečių teisė laisvai judėti ir apsigyventi kitoje valstybėje narėje;

(3) Stokholmo programoje „Atvira ir saugi Europa piliečių labui ir saugumui“ ⁽³⁾ pagrindinis dėmesys igyvendinant Europos laisvės, saugumo ir teisingumo politiką skiriamas piliečiams. Šios programos veiksmams siekiama kurti piliečių Europą – taip pat ir skatinant piliečių teises, ypač teisę laisvai judėti ir teises, kuriomis remiantis Sąjungos piliečiams sudaromos galimybės aktyviai dalyvauti Sąjungos demokratiniam gyvenime;

(4) savo 2010 m. gruodžio 15 d. rezoliucijoje „Pagrindinių teisių padėtis Europos Sąjungoje (2009 m.) – veiksmingas igyvendinimas įsigaliojus Lisabonos sutarčiai“ ⁽⁴⁾ Europos Parlamentas paragino Komisiją 2013-uosius paskelbti Europos piliečių metais, kad būtų suteiktas impulsas diskusijoms dėl Sąjungos pilietybės, įskaitant jos sąvokas, turinį ir apimtį, o Sąjungos piliečiai būtų informuoti apie savo teises, ypač apie naujas teises, igytas įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, bei apie esamus būdus tomis teisėmis naudotis;

(5) 2013-ieji turėtų būti paskelbti Europos piliečių metais. Paskelbus Europos piliečių metus būtų sudaryta galimybė išsamiau informuoti plačiąją visuomenę apie teises ir pareigas, susijusias su Sąjungos pilietybe. Per Europos piliečių metus taip pat turėtų būti siekiama išsamiau informuoti piliečius, pavyzdžiui, studentus, darbuotojus, darbo ieškančius asmenis, savanorius, vartotojus,

⁽¹⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 137.

⁽²⁾ 2012 m. spalio 23 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2012 m. lapkričio 13 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ OL C 115, 2010 5 4, p. 1.

⁽⁴⁾ OL C 169 E, 2012 6 15, p. 49.

verslininkus, jaunimą ar pensininkus, apie Sąjungos pilietybės jiems suteikiamas teises, kai jie naudojami savo teise laisvai judėti ir apsigyventi kitoje valstybėje narėje. Šiame kontekste informuotumo skatinimas turėtų būti integruotas geografiškai, demografiškai ir socialiai, be to, dėmesys turėtų būti skiriamas siekiui pašalinti likusias naudojimosi Sąjungos pilietybės suteikiamomis teisėmis kliūtis. Turėtų būti perteikta pagrindinė mintis, kad lemiamą vaidmenį stiprinant šias teises atlieka patys Sąjungos piliečiai, dalyvaudami pilietinės visuomenės veikloje ir demokratiame gyvenime;

- (6) norint, kad Sąjungos piliečiai galėtų priimti informacija pagrįstus sprendimus dėl to, ar pasinaudoti savo teise laisvai judėti, nepakanka vien didinti jų informuotumą apie pačią teisę. Labai svarbu, kad Sąjungos piliečiai būtų tinkamai informuoti ir apie kitas teises, kuriomis pagal Sąjungos teisę jie gali naudotis tarpvalstybinėse situacijose. Jei jie nuspręstų pasinaudoti savo teise laisvai judėti, turėdami tą informaciją jie galėtų visapusiškai naudotis ir tomis kitomis teisėmis;
- (7) teisė laisvai judėti ir apsigyventi, kuri buvo nustatyta 1958 m. Romos sutartyje kaip viena iš keturių pagrindinių laisvių, tapo viena svarbiausių vidaus rinkos kūrimo varomųjų jėgų ir suteikė naudos tiek valstybių narių ekonomikoms, tiek pavieniams Sąjungos piliečiams;
- (8) Sąjungos piliečiai labai brangina teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje kaip vieną pagrindinių asmens teisių, siejamų su Sąjungos pilietyste. Tai rodo, kad yra geriau suvokiama Europos integracijos reikšmė ir kad piliečiai dalyvauja formuojant Sąjungą, ir ši veikla skatinama;
- (9) teisė laisvai judėti ir apsigyventi yra įtvirtinta pirminėje Sąjungos teisėje ir išplėta antrinėje Sąjungos teisėje, tačiau vis dar egzistuoja atotrūkis tarp taikomų teisės aktų ir realybės, su kuria susiduria piliečiai, norintys pasinaudoti tomis teisėmis praktikoje. Sąjungos piliečiai vis dar nėra įsitikinę judumo nauda, be to, norėdami gyventi ir dirbti kitoje valstybėje narėje, jie patiria pernelyg daug praktinių kliūčių;
- (10) savo 2010 m. spalio 27 d. 2010 m. ES pilietybės ataskaitoje „Kliūčių ES piliečių teisėms šalinimas“ Komisija nustatė pagrindines kliūtis, su kuriomis kasdieniame gyvenime susiduria piliečiai, norintys pasinaudoti savo, kaip Sąjungos piliečių, teisėmis, ypač tarpvalstybinėse situacijose, ir nustatė 25 konkrečius tų kliūčių šalinimo veiksmus. Viena iš nustatytųjų kliūčių – informacijos stoka. Komisija savo ataskaitoje padarė išvadą, kad Sąjungos piliečiams užkertamas kelias naudotis teisėmis,

nes jiems trūksta informacijos apie jas, ir paskelbė ketinanti Sąjungos piliečiams sparčiau skleisti informaciją apie jų teises apskritai ir ypač apie teisę laisvai judėti;

- (11) remiantis ES sutartimi ir SESV kiekvienam Sąjungos piliečiui suteikiama teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, teisė balsuoti ir kelti savo kandidatūrą per Europos Parlamento ir savivaldos rinkimus valstybėje narėje, kurioje jis gyvena, tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės narės piliečiams, teisė į bet kurios valstybės narės diplomatinį ir konsulinį įstaigų teikiamą apsaugą trečiojoje šalyje, kur jo šaliai, kurio pilietis jis yra, neatstovaujama, tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės narės piliečiams, teisė pateikti peticiją Europos Parlamentui, teisė kreiptis į Europos ombudsmeną ir teisė kreiptis į Sąjungos institucijas, taip pat daugybė kitų teisių įvairiose srityse, pavyzdžiui, laisvo prekių ir paslaugų judėjimo, vartotojų apsaugos ir visuomenės sveikatos, lygių galimybių ir vienodo požiūrio, galimybių įsidarbinti ir socialinės apsaugos;
- (12) Lisabonos sutartimi buvo nustatytos naujos teisės, pirmiausia, piliečių iniciatyvos teisė, numatyta jos 1 straipsnio 12 punkte ir 2 straipsnio 37 punkte (ES sutarties 11 straipsnis ir SESV 24 straipsnis), pagal kurią ne mažiau kaip vienas milijonas piliečių iš daugumos valstybių narių gali prašyti Komisijos pateikti pasiūlymą, susijusį su bet kuria Sąjungos atsakomybės sritimi, taigi piliečiams sudaroma daugiau galimybių aktyviai įsitraukti į Sąjungos politinį gyvenimą ir tiesiogiai dalyvauti bei daryti įtaką vystant Sąjungos teisę⁽¹⁾;
- (13) nuo 1979 m., kai buvo surengti pirmieji tiesioginiai rinkimai, Europos Parlamentas tiesiogiai siejo piliečius ir Sąjungą. Europos Parlamentas ir jo nariai atlieka itin svarbų vaidmenį informuodami apie Sąjungos pilietybės suteikiamas teises ir privilegijas, teikdami pirmenybę Sąjungos piliečiams rūpimiems klausimams formuojant politiką ir skatindami Sąjungos piliečius aktyviai dalyvauti. Skatinti informuotumą apie Sąjungos piliečių teises, lyčių lygybę, moterų ir vyrų dalyvavimą demokratiame Sąjungos gyvenime, įskaitant jų rinkimų teises (teisės balsuoti ir kelti savo kandidatūrą) valstybėje narėje, kurioje jie gyvena, taip pat apie Europos Parlamento galių apimtį teisėkūros proceso metu yra svarbu ir atsižvelgiant į tai, jog 2014 m. vyks Europos Parlamento rinkimai. Tokių informuotumo skatinimo veiksmų poveikis turėtų būti stiprinamas kruopščiai koordinuojant susijusius veiksmus, kuriuos įgyvendina Sąjungos institucijos, ypač – Europos Parlamentas, Europos politinės partijos ir fondai bei šiems rinkimams besiruošiančios valstybės narės, ir išnaudojant šių veiksmų tarpusavio sąveiką;

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 211/2011 dėl piliečių iniciatyvos (OL L 65, 2011 3 11, p. 1).

- (14) be to, Sąjungos piliečiai, svarstantys, ar pasinaudoti savo teise laisvai judėti ir apsigyventi, turėtų būti informuoti apie savo teises įgyti ar išsaugoti socialinę apsaugą, įskaitant su sveikatos priežiūra kitose valstybėse susijusias teises, užtikrinamas Sąjungos nuostatomis dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo. Tomis nuostatomis užtikrinama, kad jie nepraras savo teisių į socialinę apsaugą, jei nuspręs persikelti į kitą Sąjungos šalį. Jie taip pat turėtų būti informuoti apie jų išsilavinimo, akademinės ir profesinės kvalifikacijos pripažinimą ir apie socialinius ir pilietinius gebėjimus, kurie yra Europos bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų sistemos dalis⁽¹⁾ ir kurie gali padėti jiems visapusiškai dalyvauti pilietiniame gyvenime ir naudotis visomis Sąjungos teisės jiems suteikiamomis teisėmis;
- (15) Sąjungos piliečiai taip pat turėtų būti geriau informuojami apie savo, kaip keleivių, keliaujančių bet koku transportu Sąjungoje, teises ir apie savo, kaip vartotojų, teises kitose valstybėse narėse. Jei Sąjungos piliečiai bus įsitikinę, kad jų, kaip vartotojų, teisės tinkamai apsaugotos, jie galės prisidėti prie Sąjungos prekių ir paslaugų rinkos vystymo ir taip piliečių naudai bus veiksmingiau išnaudotas jos visapusiškas potencialas. Panašiai piliečiai turėtų būti geriau informuojami apie bendros gaminių saugos ir rinkos priežiūros taisykles, kad žinotų, kaip jų sveikata ir jų teisės saugomos Sąjungos lygmeniu, visų pirma grėsmės ar rizikos, kurių pavieniai asmenys pašalinti nepajėgūs, atveju. Be to, svarbu didinti Sąjungos piliečių informuotumą apie jų teises į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas ir apie papildomas priemones, pvz., e. sveikatos ir telemedicinos priemones, kad jie galėtų visapusiškai pasinaudoti saugia ir kokybiška sveikatos priežiūra kitose valstybėse narėse;
- (16) šiuo sprendimu siekiama taip prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimo, kad laisvo asmenų judėjimo ir darbuotojų judumo skatinimas būtų svarbi priemonė, kurią taikant būtų sprendžiamos demografinių pokyčių poveikio darbo rinkai pasekmės ir didinamos žmonių įsidarbinimo galimybės ir Europos įmonių konkurencingumas. Šiuo sprendimu taip pat siekiama ilgalaikio tikslo – remti mokslinius tyrimus ir inovacijas Sąjungoje, atsižvelgiant į kai kuriose valstybėse narėse šiuo metu pastebimus nerimą keliančius aukštus nedarbo rodiklius;
- (17) pagal Europos piliečių metų programą rengiant pažintines, švietimo ir informuotumo didinimo kampanijas taip pat turėtų būti atsižvelgta į konkrečių tikslinių grupių ir pažeidžiamų grupių poreikius. Informacija turėtų būti nemokama ir prieinama visomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis. Ji turėtų būti pateikta suprantamai ir bendradarbiaujant su vietos, regioninėmis ir nacionalinėmis valdžios institucijomis, taip pat su žiniasklaida, pilietinės visuomenės atstovais ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Visi šie įvairūs suinteresuotieji subjektai galėtų svarstyti tokias iniciatyvas, kaip rašinių konkursai, taip pat veiksmų planų ir gairių rengimas, interneto forumai ir kampanijos mokyklose bei universitetuose;
- (18) aktyvus Sąjungos piliečių ir jiems atstovaujančių asociacijų vaidmuo ypač svarbus Sąjungos veikimui. ES sutarties 10 ir 11 straipsniuose pabrėžiama dalyvaujamasis demokratijos svarba visais jos aspektais, taip pat vaidmuo, kurį atlieka piliečiai ir jiems atstovaujančios asociacijos, skelbdami savo nuomones dėl Sąjungos veiksmų visose srityse ir viešai jomis keisdami. Sąjungos institucijos turėtų skatinti aktyvų demokratinį dalyvavimą sprendimų priėmimo procese palaikydamos atvirą, skaidrų ir reguliarią dialogą su pilietine visuomene, kad būtų užtikrintas Sąjungos veiksmų nuoseklumas ir skaidrumas. Aktyvus Sąjungos piliečių dalyvavimas taip pat turėtų būti skatinamas užtikrinant prieigą prie dokumentų ir informacijos, gerą valdymą ir gerą administravimą;
- (19) svarbų vaidmenį informuojant piliečius, ypač jaunimą, apie Sąjungos pilietybės sampratą ir su ja susijusias teises atlieka švietimo politika. Ji taip pat gali padėti skatinti daugiakalbystę, studentų, mokytojų, profesinių mokymą pasirinkusių asmenų ir jų dėstytojų judumą bei puoselėti socialinę ir pilietinę kompetenciją, kaip nustatyta pagal Europos bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų sistemą, – taip jie gali pasirengti visapusiškai dalyvauti pilietiniame gyvenime ir įvairiapusiškai naudotis savo teisėmis, numatytomis pagal Sąjungos teisę. Turėtų būti įmanoma įgyvendinti konkrečius veiksmus, skirtus didinti informuotumą apie galimybes užsiimti savanoriška veikla, studijuoti užsienyje, atlikti stažuotę kitoje valstybėje narėje ar dalyvauti Sąjungos švietimo srities mainų programose;
- (20) dėmesys Europos piliečių metams bus skiriamas Komisijos 2013 m. ES pilietybės ataskaitoje, kurioje bus detalai apibrėžta pažanga, padaryta nuo jos 2010 m. ES pilietybės ataskaitos parengimo, ir pasiūlyti tolesni veiksmai nuolatinėms kliūtims, dėl kurių Sąjungos piliečiai negali naudotis savo teisėmis, šalinti. Taryba, remdamasi ta ataskaita, gali patvirtinti nuostatas, skirtas su Sąjungos pilietybe susijusioms teisėms stiprinti ar papildyti;
- (21) Sąjungos piliečiai taip pat turėtų būti informuoti apie daugiakalbę interneto svetainę „Jūsų Europa“ – vieno langelio principu veikiančią informacijos punktą, kuriame galima sužinoti apie piliečių ir verslo įmonių teises Sąjungoje;

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija 2006/962/EB dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (OL L 394, 2006 12 30, p. 10).

- (22) informacijos centrai „Europe Direct“, kaip vietos grandis, jungianti Sąjungą ir jos piliečius, turėtų būti artimi Europos Parlamento partneriai rengiant informuotumo didinimo kampanijas, skatinant vietos ir regionines diskusijas Sąjungos klausimais, perduodant ir platinant visuomenei informacinę medžiagą ir suteikiant galimybę siųsti atsiliepimus Sąjungos institucijoms;
- (23) visos iniciatyvos, kurių imtasi Europos piliečių metų programos tikslu ar jos kontekste, turėtų būti nukreiptos skatinti Sąjungos piliečių, Sąjungos institucijų ir valstybių narių savitarpio supratimą. Tai aprėpia išsamesnį Sąjungos, nacionalinio, regioninio arba vietos lygmens valdžios institucijų darbuotojų informavimą apie piliečių teises;
- (24) vadovaujamą vaidmenį švietimo ir kultūros srityje nuo pat jos įkūrimo 1949 m. atliko Europos Taryba, populiarindama ir kurdama Europos kultūros tinklus, taip pat palaikydama kultūrų dialogą ir skatindama kalbų įvairovę. Todėl Sąjunga, atsižvelgdama į Europos piliečių metų paskelbimą, turėtų vystyti sąveiką su Europos Tarybos darbu šioje srityje;
- (25) pirminė atsakomybė didinant piliečių informuotumą apie jų, kaip Sąjungos piliečių, teises tenka valstybėms narėms. Tai apima informacijos apie Sąjungą teikimą ir tikslinį ataskaitų apie visus Sąjungos institucijų veiksmus teikimą. Sąjungos lygmens veikla papildo nacionalinio, regioninio ar vietos lygmens veiksmus, kaip pabrėžta 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos pasirašytoje politinėje deklaracijoje „Europos komunikacinė partnerystė“⁽¹⁾. Sąjungos institucijos ir valstybės narės turėtų stiprinti bendradarbiavimą su žiniasklaida ir išsipareigoti teikti jai aukštos kokybės informaciją apie Sąjungą;
- (26) siekiant optimalaus veiksmų, numatytų per Europos piliečių metus, veiksmingumo ir naudingumo, svarbu, kad 2012 m. būtų įgyvendinti tam tikri parengiamieji veiksmai, vadovaujantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento⁽²⁾ (Finansinis reglamentas) 49 straipsnio 6 dalimi;
- (27) reikėtų imtis atitinkamų priemonių siekiant užkirsti kelią pažeidimams ir sukčiavimui ir būtinų veiksmų siekiant atgauti prarastas, nepagrįstai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas, vadovaujantis 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos⁽³⁾, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentu (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų⁽⁴⁾ ir 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų⁽⁵⁾;
- (28) bet kokią veiklą, išskyrus tą, kuri finansuojama iš Europos piliečių metų programos biudžeto, Sąjunga gali finansuoti pagal dabartines Sąjungos programas ar iš struktūrinių fondų, visų pirma pagal 2007–2013 m. programą „Europa piliečiams“ ir specialią 2007–2013 m. programą „Pagrindinės teisės ir pilietybė“, sudarančią dalį bendrosios programos „Pagrindinės teisės ir teisingumas“, pagal Mokymosi visą gyvenimą programą, įskaitant Erasmus programą, iniciatyvą „Judus jaunimas“ ir programą MEDIA;
- (29) turėtų būti parengtas išsamus priemonių, taikytų Europos piliečių metų tikslu, vertinimas, kuris pasitarnautų Europos metams ateityje. Į tokią ataskaitą turėtų būti įtrauktos idėjos ir geriausia praktika, kuriomis būtų galima pasinaudoti imantis veiksmų ateityje ir kurios būtų susijusios su veiksmingiausiais būdais sudominti ir įtraukti piliečius, jei įmanoma, remiantis palygintiniais kiekybiniais duomenimis, gautais per Europos piliečių metus;
- (30) kadangi Europos piliečių metų tikslų, t. y. didinti informuotumą ir žinias apie teises ir pareigas, susijusias su Sąjungos pilietybe, kad piliečiams būtų sudaryta galimybė visapusiškai pasinaudoti teise laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, ir, atsižvelgiant į tai, taip pat skatinti Sąjungos piliečius naudotis kitomis su Sąjungos pilietybe susijusiomis teisėmis, valstybės narės negali deramai pasiekti dėl daugiašalių partnerystės, tarptautinių informacijos mainų, informuotumo Sąjungos mastu didinimo ir gerosios praktikos pavyzdžių sklaidos poreikio ir kadangi dėl Europos piliečių metų masto tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą, šiuo sprendimu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

⁽¹⁾ OL C 13, 2009 1 20, p. 3.

⁽²⁾ OL L 248, 2002 9 16, p. 1.

⁽³⁾ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

⁽⁵⁾ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Dalykas

2013 m. skelbiami Europos piliečių metais.

2 straipsnis

Tikslai

1. Bendrasis Europos piliečių metų tikslas – didinti informuotumą ir žinias apie su Sąjungos pilietybe susijusias teises ir pareigas, kad piliečiams būtų sudaryta galimybė visapusiškai pasinaudoti teise laisvai judėti ir apsigyventi bet kurios valstybės narės teritorijoje. Todėl Europos piliečių metais Sąjungos piliečiai taip pat skatinami naudotis kitomis su Sąjungos pilietybe susijusiomis teisėmis.

2. Remiantis 1 dalimi, konkretūs Europos piliečių metų tikslai yra:

- a) didinti Sąjungos piliečių informuotumą apie jų teisę laisvai judėti ir apsigyventi kitoje Sąjungos šalyje ir, atsižvelgiant į tai, apie visas kitas užtikrinamas Sąjungos piliečių teises jų nediskriminuojant, įskaitant teisę balsuoti per vietos ir Europos Parlamento rinkimus bet kurioje valstybėje narėje, kurioje jie gyvena;
- b) didinti Sąjungos piliečių, įskaitant jaunimą, informuotumą apie tai, kaip jie galėtų apčiuopiamai pasinaudoti Sąjungos teisėmis, taip pat apie esamas politiką ir programas, skirtas naudojimuisi tomis teisėmis paremti;
- c) skatinti diskusijas apie teisės laisvai judėti ir apsigyventi, kaip neatskiriamo Sąjungos pilietybės aspekto, poveikį ir potencialą siekiant skatinti ir sutvirtinti aktyvų pilietinį ir demokratinį Sąjungos piliečių dalyvavimą, ypač pilietiniuose forumuose Sąjungos politikos ir Europos Parlamento rinkimų klausimais, ir taip stiprinti visuomenės sanglaudą, kultūros įvairovę, solidarumą, moterų ir vyrų lygybę, abišalę pagarbą ir bendros Europos tapatybės pojūtį tarp Sąjungos piliečių remiantis esminėmis Sąjungos vertybėmis, įtrauktomis į ES sutartį ir SESV bei į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją.

3 straipsnis

Susijusios iniciatyvos

1. Priemonės, kurių reikia imtis siekiant 2 straipsnyje išdėstytų tikslų, gali apimti toliau nurodytas Sąjungos, nacionalinio, regioninio ar vietos lygmens iniciatyvas:

- a) inicijuoti informavimą, įvykių nušvietimą žiniasklaidoje, švietimo ir informuotumo didinimo kampanijas, skirtas tiek plačiajai visuomenei, tiek konkrečioms tikslinėms grupėms;
- b) Sąjungos, nacionalinėms, regioninėms ir vietos valdžios institucijoms bei kitoms viešosioms ir pilietinės visuomenės organizacijoms keistis informacija ir dalytis patirtimi bei gerąja praktika;
- c) rengti konferencijas, klausymus – taip pat ir internetu – ir kitus renginius, kuriais skatinamos diskusijos ir didinamas informuotumas apie teisės laisvai judėti ir apsigyventi reikšmę ir naudą ir apie Sąjungos pilietybės sampratą bei su ja susijusias teises apskritai;
- d) naudotis dabartinėmis daugiakalbėmis dalyvavimo priemonėmis, kuriomis skatinamas aktyvus pilietinės visuomenės organizacijų ir piliečių dalyvavimas su Europos piliečių metais susijusioje veikloje, įskaitant tokias tiesiogines demokratijos priemones, kaip piliečių iniciatyva ir viešos konsultacijos;
- e) stiprinti ir populiarinti šiuo metu taikomas piliečiams informuoti skirtas priemones, įskaitant šiuolaikines informacinių ir ryšių technologijų priemones, pavyzdžiui, daugiakalbius informacijos centrus „Europe Direct“ ir interneto svetainę „Jūsų Europa“, kurie yra svarbūs vieno langelio principu veikiančios informacijos sistemos, susijusios su Sąjungos piliečių teisėmis, elementai;
- f) stiprinti ir populiarinti problemų sprendimo priemones, pavyzdžiui, tinklą SOLVIT, siekiant, kad Sąjungos piliečiai galėtų geriau naudotis savo teisėmis ir jas ginti pagal Sąjungos teisę;
- g) teikti informaciją Sąjungos piliečiams apie Europos Parlamento Peticijų komitetą ir Europos ombudsmeną, kad Sąjungos piliečiai galėtų geriau pasinaudoti Sąjungos teisės numatytais galimybėmis ir ginti savo teises vadovaudamiesi Sąjungos teise ir
- h) remti ES pilietybės ataskaitą, kuri turi būti grindžiama išsamiais diskusijomis ir aktyviu piliečių ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu ir kurioje turi būti įvardytos tolimesnės kliūtys, trukdančios Sąjungos piliečiams visapusiškai naudotis Sąjungos piliečio teisėmis, ir skatinama imtis tinkamų strategijų toms kliūtims šalinti.

2. 1 dalyje nurodytos iniciatyvos išsamiau aprašytos priede.

3. Komisija ir valstybės narės gali nustatyti kitą veiklą, kuri galėtų padėti siekti 2 straipsnyje nustatytų Europos piliečių metų tikslų ir leistų naudoti Europos piliečių metų pavadinimą propaguojant šią veiklą tiek, kiek tai naudinga tiems tikslams pasiekti.

4. Imantis iniciatyvų, organizuojamų pagal Europos piliečių metų programą, turi būti atsižvelgta į būtinybę įvardyti kliūtis, trukdančias Sąjungos piliečiams naudotis savo teisėmis, ir skatinti tinkamus būdus ir strategijas toms kliūtims šalinti, taip pat skatinti tarpkultūrinį diskriminacijos suvokimą ir kovą su ja. Todėl turi būti siekiama užtikrinti tų iniciatyvų ir esamų priemonių ir programų sąveiką pagrindinių teisių, piliečių teisių, užimtumo ir socialinių reikalų, švietimo ir kultūros srityse.

4 straipsnis

Koordinavimas ir įgyvendinimas Sąjungos lygmeniu

1. Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, Europos Parlamentu, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir Regionų komitetu, taip pat su vietos ir regioninėmis valdžios institucijomis bei su organizacijomis ir asociacijomis, atstovaujančiomis vietos ir regioniniams interesams.

2. Komisija rengia pilietybės ir piliečių teisių apsaugos ar švietimo ir kultūros skatinimo srityse veikiančių Europos arba pilietinės visuomenės organizacijų ar įstaigų ir kitų suinteresuotųjų subjektų atstovų posėdžius, kad jai būtų teikiama parama įgyvendinant Europos piliečių metų programą Sąjungos lygmeniu.

3. Komisija, vertindama laimėjimus, tikrindama nuolatinės spragas ir prireikus teikdama statistikos duomenis, tuo būdu užtikrindama veiksmingą Europos metų tikslų įgyvendinimą, stengiasi išnaudoti galimą skirtingų teminių Europos metų sąveiką.

4. Komisija įgyvendina šį sprendimą Sąjungos lygmeniu.

5 straipsnis

Finansinės nuostatos

1. Norint įgyvendinti Sąjungos lygmens priemones, nurodytas priedo A dalyje, pasirašoma viešųjų pirkimų sutartis arba joms iš bendrojo Sąjungos biudžeto skiriamos dotacijos.

2. Sąjungos lygmens priemonių, nurodytų priedo B dalyje, įgyvendinimui gali būti skiriamos subsidijos iš bendrojo Sąjungos biudžeto.

6 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

Siekdama įgyvendinti Europos piliečių metų tikslus, Komisija gali bendradarbiauti su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, ypač su Europos Taryba.

7 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija užtikrina, kad, įgyvendinant pagal šį sprendimą finansuojamus veiksmus, Sąjungos finansiniai interesai būtų apsaugoti taikant sukčiavimo, korupcijos ir bet kokios kitos neteisėtos veiklos prevencijos priemones, vykdamas veiksmingus patikrinimus ir išieškant nepagrįstai išmokėtas sumas, o nustatčius pažeidimus – taikant veiksmingas, proporcingas ir atgrasinančias sankcijas. Komisija, remdamasi šiuo sprendimu, gali atlikti *in situ* patikrinimus pagal Reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96. Prireikus Europos kovos su sukčiavimu tarnyba atlieka tyrimus pagal Reglamentą (EB) Nr. 1073/1999.

2. Pagal šį sprendimą finansuojamiems Sąjungos veiksmams taikomas Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 1 straipsnio 2 dalyje nurodytas „pažeidimo“ terminas, reiškiantis bet kurį Sąjungos teisės aktų nuostatų pažeidimą arba bet kokią sutartinio įsipareigojimo neįvykdymą, susijusį su ekonominės veiklos vykdytojo veiksmais arba neveikimu, dėl kurio nepagrįstomis išlaidomis yra arba gali būti padaryta žala Sąjungos bendrajam biudžetui.

3. Nustačius pažeidimus, visų pirma šio sprendimo nuostatų ar konkretaus sprendimo arba sutarties, kuriais skiriama atitinkama finansinė parama, pažeidimus, arba paaiškėjus, kad be jos sutikimo buvo padaryti svarbūs veiksmų pakeitimai, neatitinkantys tų veiksmų pobūdžio ar jų įgyvendinimo sąlygų, Komisija sumažina, sustabdo arba susigrąžina tam veiksmui įgyvendinti skirtą finansinę pagalbą.

4. Jei nesilaikoma terminų arba jei tik dalį skirtos finansinės paramos sumos galima pateisinti įgyvendinant veiklą pasiekta pažanga, Komisija reikalauja, kad paramos gavėjas per nustatytą laiką pateiktų savo pastabas. Jei naudos gavėjas nepateikia patenkinamo paaiškinimo, Komisija gali atšaukti likusią finansinę paramą ir pareikalauti grąžinti jau išmokėtas sumas.

5. Visos nepagrįstai išmokėtos sumos gražinamos Komisijai. Laiku negražinus išmokų, skaičiuojami delspinigiai pagal Finansinio reglamento sąlygas.

8 straipsnis

Stebėseną ir vertinimą

Ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 31 d. Komisija pateikia šiame sprendime numatytų iniciatyvų įgyvendinimo, rezultatų ir bendro vertinimo ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui. Ta ataskaita grindžiama Sąjungos ateities politika, priemonės ir veiksmai šioje srityje. Atsižvelgiant į patirtį, įgytą per Europos piliečių metus, toje ataskaitoje taip pat pateikiamos idėjos ir geriausia praktika, susijusios su tuo, kaip geriau informuoti piliečius apie jų teises net ir pasibaigus Europos piliečių metams.

9 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

10 straipsnis

Adresatai

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2012 m. lapkričio 21 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

A. D. MAVROYIANNIS

PRIEDAS

3 STRAIPSNYJE NURODYTOS PRIEMONĖS

Daugiausia dėmesio įgyvendinant Europos piliečių metų veiklą bus skiriama didelei visos Sąjungos mastu vykdomai informavimo kampanijai, kurią gali papildyti valstybių narių veiksmai. Į Sąjungos ir į nacionalinę veiklą taip pat galima įtraukti pilietinę visuomenę, kuri yra įgijusi esminės patirties reikiamoje srityje, ir kitus suinteresuotuosius subjektus, kad visi svarbiausi veikėjai jaustų savo įnašą. Veikla bus įgyvendinama toliau nurodytomis priemonėmis:

A. TIESIOGINĖS SAJUNGOS INICIATYVOS

Finansavimą iš esmės sudarys tiesioginis prekių ir paslaugų pirkimas pagal galiojančias bendrąsias sutartis. Dalis finansavimo gali būti skirta lingvistinėms (vertimo raštu ir žodžiu, informacijos rengimo įvairiomis kalbomis, ženklų kalba ir Brailio raštu) paslaugoms finansuoti.

Informavimo ir skatinimo kampanijos, įskaitant:

- vaizdo ir garso bei spausdintos medžiagos, kuria siekiama 2 straipsnyje nurodytų tikslų, gamybą ir sklaidą,
- plačiai žinomų renginių ir forumų, kuriuose dalijamasi gerąja patirtimi, rengimą,
- priemones, kuriomis būtų skelbiami rezultatai ir populiarinamos Sąjungos programos, sistemos bei iniciatyvos, padedančios siekti Europos piliečių metų tikslų,
- Europos piliečių metų veiklai skirtos informacinės svetainės sukūrimą portale „Europa“ (http://europa.eu/index_lt.htm),
- informacijos apie Europos piliečių metus įtraukimą į mokslo įstaigų ir asociacijų, nevyriausybinių organizacijų ir profesinių sąjungų naujienlaiškius, brošiūras, informacinę medžiagą ir interneto puslapius.

B. BENDRAS SAJUNGOS INICIATYVŲ FINANSAVIMAS

Veiklai, numatytai per Europos piliečių metus, bendrai finansuoti galėtų būti naudojamos Sąjungos programos, pavyzdžiui, 2007–2013 m. programa „Europa piliečiams“. Remiantis kitomis programomis, pavyzdžiui, specialia 2007–2013 m. programa „Pagrindinės teisės ir pilietybė“, kuri sudaro dalį bendrosios programos „Pagrindinės teisės ir teisingumas“, informavimas apie ES teises bus laikomas prioritetiniu projektų kriterijumi.

C. INICIATYVOS, KURIOMS NETEIKIAMA SAJUNGOS FINANSINĖ PARAMA

Sąjunga teiks nefinansinę paramą viešųjų ar privačių organizacijų įgyvendinamoms iniciatyvoms, įskaitant rašytinį leidimą naudoti Europos piliečių metų ženklą, kai tik jis bus sukurtas, ir kitą susijusią medžiagą, jeigu šios organizacijos pateiks Komisijai pagrįstos informacijos, kad atitinkamos iniciatyvos yra įgyvendinamos arba bus įgyvendintos 2013 m., ir kad jos gali reikšmingai prisidėti siekiant Europos piliečių metų tikslų.
